

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

**Střední odborné učiliště elektrotechnické, Novovysočanská 48/280,
Praha 9 - Vysočany**

Adresa: Novovysočanská 48/280, 190 00 Praha 9 - Vysočany

Identifikátor školy: 600 006 174

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Školský úřad Praha 9

Termín konání orientační inspekce: 29., 30. listopadu a 1. prosince 2000

Čj.	010 1575/00-3005
Signatura	oa9hu208

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Střední odborné učiliště elektrotechnické (SOUE) bylo zřízeno jako samostatný právní subjekt rozhodnutím ministra strojírenství a elektrotechniky ČR ze dne 19. prosince 1990 vyčleněním ze státního podniku TESLA ke dni 1. ledna 1991. V současnosti je zřizovatelem SOUE Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Dle posledního Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, školských a předškolních zařízení č.j. 14 395/99-21 s účinností od 1. dubna 1999, jsou ve škole povoleny studijní a učební obory řádného a nástavbového studia v oblasti elektrotechniky a obor Strojní mechanik - stroje a zařízení, o který není ve veřejnosti zájem a v posledních letech není realizován. V letošním školním roce škola realizuje výuku těchto oborů:

26-43-L/001 Mechanik elektronik (JKOV: 26-72-4/00) - celkem 229 žáků (1.r. - 90, 2.r. - 66, 3.r. - 44, 4.r. - 29)

26-53-H/001 Mechanik elektronických zařízení (JKOV: 26-86-2/00) - celkem 151 žáků (1.r. - 60, 2.r. - 50, 3.r. - 41)

26-41-L/501 Elektrotechnika, denní nástavbové stadium (JKOV: 26-75-4/00) - celkem 30 žáků v prvním ročníku

Všechny vyučované obory jsou výše zmíněným Rozhodnutím povoleny. SOU nevykazuje žádného žáka v oborech 26-43-L/004 Mechanik elektronik - spotřební elektronika a

26-47-L/002 Mechanik elektronik - organizační a výpočetní technika. Zaměření v oboru 26-43-L/001, realizována prostřednictvím výběrových předmětů, zůstávají v rámci nabídky zachována (spotřební elektronika a organizační a výpočetní technika). Pro převažující zájem žáků se ve třetích a čtvrtých ročnících realizuje pouze zaměření organizační a výpočetní technika. Celkový počet vykázaných studentů dle Výkazu o středním odborném učilišti, učilišti podle stavu k 30. 9. 2000 je 410 žáků v 16 třídách denního studia, při povolené kapacitě 450 žáků, počet nově otevřených tříd je v souladu s dohodou se Školským úřadem v Praze 9 ze dne 1. listopadu 1999.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve výše uvedených oborech byly sledovány odborné předměty technické – odborný blok, český jazyk a literatura a odborný výcvik.

Odborný blok (Základy elektrotechniky, Elektrická měření, Elektronika, Elektronická zařízení, Výpočetní technika a Organizační a výpočetní technika)

Výuka ve sledovaných předmětech probíhala dle schválených učebních osnov s týdenní dotací v souladu se schválenými učebními dokumenty. Pouze v prvním ročníku oboru Mechanik elektronik u předmětu Výpočetní technika je cvičení realizováno pouze jednou za čtrnáct dní - dotace 2(1) – což je v rozporu s jednoznačně definovaným záměrem učebních osnov, kde předmět je koncipován jako cvičení – dotace 2(2). Materiální a kapacitní podmínky výuky tohoto předmětu ve škole však dodržení učební osnovy neumožňují. Ve všech ostatních sledovaných předmětech byly učební osnovy dodržovány, menší úpravy v návaznosti tematických celků byly provedeny na doporučení metodické komise (předmět Elektronika) a umožňují návaznost praktického výcviku na teoretické vyučování. Učební látka ve sledovaných vyučovacích jednotkách navazovala na předchozí učební látku. V převážné většině hodin byl výukový cíl jasně na začátku stanoven a zpravidla splněn. Probírané učivo navazovalo na předchozí učební látku.

V předmětech odborného bloku sledovaného inspekcí vyučovalo 7 učitelů. Pouze dva z nich mají požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost pedagogických pracovníků dle

vyhlášky č. 139/1997 Sb., o odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Jeden vyučující zahájil studium pro získání pedagogické způsobilosti v loňském školním roce. Ostatní vyučující, přestože mají požadované odborné vzdělání a poměrně dlouhou praxi (i na vysokých školách), požadavky vyhlášky nesplňují. Absence pedagogické způsobilosti se v řadě případů nepříznivě promítá do kvality výuky v oblasti metodické. Dalším problémem je věková struktura vyučujících. Z celkového počtu sledovaných vyučujících jsou čtyři pracující důchodci, kteří přes dlouhou praxi v oboru nesplňují požadavky pedagogické způsobilosti - u vyučujících v důchodovém věku (57 %). U dvou vyučujících této skupiny byly přesto zaznamenány velmi dobré až vynikající vyučovací hodiny – Elektronika (ME2A), Základy elektrotechniky (MZ1A).

Materiální podmínky pro výuku předmětů spojených s výpočetní technikou jsou pouze vyhovující. Kapacita dvou odborných učeben neumožňuje samostatnou práci jednotlivých žáků (v některých skupinách pracuje s jedním PC i trojice žáků), vybavení učeben je poněkud zastaralé (i procesory 386), což se nutně promítá v možnostech používaného softwaru. Naopak laboratoř pro elektrická měření je nově rekonstruována. Vybavení a umístění jednotlivých přístrojů a pomocného materiálu svědčí o promyšlené práci a dlouhodobé zkušenosti vyučujících. Ve škole je k dispozici dostatečné množství zpětných projektorů a knihovna odborné literatury s možností zapůjčení učebnic žákům. Ve sledovaných teoretických hodinách však využívání těchto možností bylo nedostatečné. Převážná většina sledovaných předmětů byla realizována v kmenových učebnách, kde není počítáno se zvláštním technickým vybavením a prostředí není pro výuku odborných předmětů stimulační.

Estetická úroveň kmenových tříd je průměrná. Výzdoba je různorodá, pozitivně lze hodnotit dobře udržovanou květinovou výzdobu ve všech třídách a společných prostorách školy. V některých hodinách zhoršovaly psychohygienické podmínky nedostatečné osvětlení nebo hluchost světelných zdrojů. Negativně z hlediska psychohygienického působí i pětiminutové přestávky zejména u tříd, které mají nultou vyučovací hodinu.

Většina sledovaných hodin měla výkladový charakter. Pouze v hodině Elektrická měření (cvičení) převažovala vlastní práce žáků. Sledovaná hodina výpočetní techniky ve druhém ročníku oboru mechanik elektronik, přestože byla v odborné učebně, byla převážně výkladová. Před výkladem byl většinou zařazen opakovací blok, který zpravidla prováděl samotný učitel, zkoušení žáků s následujícím hodnocením bylo sledováno pouze ve dvou případech. V několika hodinách byl sledován celohodinový výklad vyučujících bez zpětné vazby zjišťující míru pochopení a vstřebání učiva žáky. Používání učebnic bylo zaznamenáno pouze ve třech z celkového počtu jedenácti hodin, ojediněle byla ve výkladové části použita pomůcka, model či předem připravené schéma. Pouze v jediné hodině vyučující používala promyšleně v rámci výkladu, opakování a upevnění učiva předem připravená schémata pro zpětný projektor. V ostatních hodinách, kde jeho využití mohlo zefektivnit výuku, nebyl použit. Záznamy na tabuli někdy postrádaly přehlednost. Strukturovaný zápis s uvedením důležitých pojmů a odkazů na učebnici byl zaznamenán pouze ojediněle. Úroveň a kvalitu poznámek žáků zvláště vyšších ročníků v předmětech, kde se nepracuje s učebnicí a sešit je hlavním zdrojem informací pro další přípravu žáků, je pouze vyhovující. U některých vyučujících bylo zaznamenáno i rozsáhlejší (celohodinové) diktování poznatků.

V případech zkoušení žáků u tabule vyučující zveřejnili, a někdy i zdůvodnili hodnocení žáků. Frontální opakování, které ve sledovaných hodinách převažovalo, nebylo pro hodnocení a pozitivní motivaci žáků využito. Docházelo tak k podceňování motivační složky hodnocení či hodnotících soudů. Pouze v některých hodinách bylo využito vstupní motivace ať už vhodnými příklady z praxe či jiným způsobem. Vedení žáků k sebekontrolě a sebehodnocení bylo zaznamenáno pouze v hodině Elektrická měření (cvičení).

V hospitovaných hodinách nebyly pozorovány negativní momenty ve vztazích učitel - žák. Žáci jednoznačně akceptovali styl práce vyučujících, a to i v případech, kdy vedl k poměrně jednotvárné a nezáživné činnosti. Rezervy v této oblasti jsou v dalším rozvíjení komunikačních schopností žáků v technických předmětech. Pouze v hodině Základy elektrotechniky v prvním ročníku byl zaznamenán spontánní zájem žáků o probíranou učební látku a ochota podílet se na "objevování" nového. Ve vyšších ročnících nebyla v hodinách zaznamenána cílená technická debata na základě stávajících odborných dovedností, vědomostí či zájmů žáků a to ani u žáků závěrečných ročníků – MZ3A, MZ3B.

Plánování a příprava výuky byly hodnoceny jako průměrné, stejným způsobem jsou hodnoceny personální a psychohygienické podmínky výuky. Materiálně-technické vybavení ve škole má své silné a slabé stránky, vzhledem ke zvolenému zaměření studijního oboru na výpočetní a organizační techniku, převažují v souhrnu negativa, a proto je oblast hodnocena jako pouze vyhovující. Organizace, formy a metody výuky byly hodnoceny jako průměrné. Motivační a hodnotící složka výchovy ve sledovaných hodinách je stejně jako oblast interakce a komunikace hodnocena jako průměrná.

Kvalita výuky v předmětech sledovaného odborného bloku byla celkově průměrná.

Český jazyk a literatura

Výuka českého jazyka a literatury probíhala v souladu se schválenými učebními dokumenty v návaznosti na jednotně zpracované tematické plány, ze kterých přesně vyplývalo časové rozvržení učiva. Návaznost učiva předmětu v jednotlivých oborech byla odpovídající. Při kontrole maturitních okruhů ČŠI nezjistila žádnou disproporci. Z kontroly písemných maturitních prací z českého jazyka a literatury, ze školního roku 1999/2000, vyplynulo velmi zodpovědné a objektivní ohodnocení.

Výuku českého jazyka a literatury ve škole zajišťovaly tři učitelky, všechny splňovaly podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Učitelky českého jazyka a literatury řeší průběžně problematiku výuky, zápisy z pracovních schůzek však nejsou vedeny. Žáci jednotlivých oborů a různých ročníků používali učebnice, které jim doporučila příslušná učitelka českého jazyka a literatury. Předmět byl vyučován v kmenových učebnách, které nebyly svým vybavením a výzdobou orientovány na výuku tohoto předmětu. Ve škole funguje pod vedením určené učitelky knihovna beletrie, která obsahuje 419 svazků. Žáci prokazatelně využívají možnosti zapůjčení literatury. Zařazení didaktické techniky do vyučování nebylo v době inspekce realizováno.

Hodiny literatury, mluvnice i slohu, odpovídaly svou náročností výukovým cílům i věku žáků (diferenciace výuky v učebních a studijních oborech). Sledovaná výuka byla charakteristická vhodnou pracovní atmosférou. V naprosté většině hodin převažovala metoda výkladu, která byla velmi vhodně doplněna problémovým řešením situací. Příkladně vedená práce s ukázkami z literaturních děl nutila žáky samostatně se zamýšlet nad uloženými otázkami a vlastními slovy odpovídat. Schopnost žáků aplikovat učivo byla průměrná.

Vstupní motivace a mezipředmětové vztahy byly dobře využívány ve všech sledovaných hodinách. Obě učitelky dokázaly objektivně ohodnotit věcnou správnost odpovědí i snahu žáků, nesprávné odpovědi byly vhodným způsobem opravovány. Hodnocení žáků bylo zdůvodněné, spravedlivé a plnilo zároveň funkci motivace.

Celkově byl vztah učitelů k žákům velmi přátelský, jasně stanovená kritéria byla respektována.

Oblast plánování a přípravy výuky byla velmi dobrá. Podmínky výuky byly průměrné. Organizace, formy a metody byly na velmi dobré úrovni, motivace a hodnocení byly také velmi dobré. Interakce a komunikace byly nadprůměrné.

Kvalita výuky českého jazyka a literatury měla velmi dobrou úroveň.

Odborný výcvik

V průběhu orientační inspekce byla sledována kvalita vzdělávání v odborném výcviku v dílnách školy a v dílnách Střediska praktického vyučování (SPV), K Červenému dvoru 175/18a, 100 00 Praha 10. V dílnách probíhal ve dnech inspekce odborný výcvik prvního, druhého a třetího ročníku tříletého učebního oboru a ve třetím ročníku studijního oboru. Pro přehlednost a objektivitu jsou jednotlivé sledované jevy u výuky realizované školou a smluvním partnerem (SPV) v textu odděleny.

Časová dotace odborného výcviku je v souladu se schválenými učebními plány sledovaných oborů. Nedostatky nebyly zjištěny ani v členění učiva do jednotlivých ročníků a dodržování kontinuity výuky. Výuka ve školních dílnách probíhala podle tematických plánů s časovým rozpisem učiva. Porovnáním těchto plánů s učebními osnovami a zápisy v denících evidence odborného výcviku nebyly zjištěny nedostatky. Výuka v SPV probíhala podle jednotného tematického plánu z roku 1997. Jednotliví mistři odborné výchovy v paralelních skupinách však přizpůsobovali výuku svým zkušenostem a individuálním zvyklostem, a proto formální zápisy v denících evidence neodpovídají skutečně realizovaným tématům. Do doby inspekce vrchní mistr odborného výcviku ani vedoucí SPV nezjistili, že výuka v paralelních skupinách neprobíhá jednotně podle plánu, což svědčí o formálním přístupu pracovníků v oblasti plánování výuky a nefunkčním kontrolním systémem.

Při organizování a rozdělování práce žákům byly respektovány jejich schopnosti, praktické dovednosti a pracovní morálka. Ve skupinách, ve kterých je zařazen neobvykle vysoký počet žáků opakujících ročník, byla práce MOV v oblasti organizace i plánování činnosti žáků náročnější (zadávání odlišných variant úloh). Negativně se ve výuce projevovala i vyšší absence žáků. Přehození jednoho tematického celku bylo provedeno po poradě s vrchním mistrem odborné výchovy a zástupcem ředitele pro praktické vyučování s cílem eliminovat negativní dopad na výuku pozdním doplněním potřebné součástkové základny pro výuku.

Výuku odborného výcviku ve škole zajišťuje celkem devět mistrů odborné výchovy (MOV). Z tohoto počtu jsou tři odborně a pedagogicky způsobilí, tři pouze odborně způsobilí a jeden pouze pedagogicky způsobilý. Dva MOV nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tyto skutečnosti jsou porušením § 51 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 2 odst. 1, 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb. Výrazně lepší je personální zabezpečení výuky v SPV, kde z celkového počtu pěti mistrů odborné výchovy nesplňuje podmínky pedagogické způsobilosti pouze jeden. ČŠI nezaznamenala, že by chybějící odborná a pedagogická způsobilost negativně ovlivnila kvalitu výuky. Sledovaní mistři odborné výchovy nesplňující částečně nebo úplně podmínky odborné a pedagogické způsobilosti vyvažovali tento nedostatek dlouholetou praxí v oboru a pedagogickými zkušenostmi.

SOU elektrotechnické, Praha 9 - Vysočany, disponuje prostornými dílnami, jejich počet však neumožňuje zajistit výuku všech žáků v areálu školy. Od 1. září 2000 byly sice uvedeny do provozu další dvě dílny, přesto je každý týden realizována výuka pěti skupin žáků smluvním partnerem (SPV). Škola plánuje postupnou úpravu i dalších vhodných prostor, aktuální je např. přestavba bývalé svařovny. Světelné i tepelné podmínky výuky jsou průměrné. Vybavení učeben pracovními stoly, židlemi i jejich uspořádání je celkově na průměrné úrovni. Vybavení dílen odborným zařízením, stroji, nářadím a pomůckami pro výuku žáků prvních ročníků (ruční obrábění kovů) je průměrné, vybavení elektro dílen je přes některé zastaralé, ale funkční přístroje, celkově nadprůměrné až spíše nadprůměrné.

Odborný výcvik v SPV je realizován v pěti dílnách, z nichž dvě jsou vybaveny novým

nábytkem. To se kladně odrazilo v udržování pořádku na pracovišti i v chování žáků. Nedostatkem uspořádání části dílen je skutečnost, že jsou průchozí. Jejich vybavení v oblasti elektro je obdobné jako ve škole a je hodnoceno jako nadprůměrné až spíše nadprůměrné. Pitný režim ani stravování žáků nejsou zajištěny. Tento nedostatek je částečně kompenzován tím, že si žáci mohou o přestávce zapůjčit rychlovarnou konvici. Nevyhovující je úroveň části sociálního zařízení (umývárna, sprchy). Přestože zde proběhla již částečná rekonstrukce je celkový stav vzhledem k typu a stáří budovy (provizorní budovy TESKO, které byly postaveny v šedesátých letech z plánovanou životností tři roky) pouze vyhovující.

Struktura sledovaného odborného výcviku odpovídala věku žáků a výukovým cílům, když byly příslušným MOV stanoveny. Zvláště ve vyšších ročnících žáci pracovali na úkolech, které vyžadovaly větší časový prostor. Při řešení úloh a vedení žáků k samostatnosti se velmi dobře uplatnil individuální přístup mistrů odborné výchovy, což částečně eliminovalo absenci střídání různých vyučovacích metod. ČŠI zaznamenala využívání mezipředmětových vztahů (především s odbornými elektrotechnickými předměty) a odkazy na bezpečnost práce v různých podobách. Školení bezpečnosti je prováděno na začátku každého školního roku – zápisy v záznamech o bezpečnosti práce a v dennících evidence odborného výcviku. Prostor pro vyjadřování vlastního názoru byl žákům vytvořen ve všech sledovaných skupinách, pouze jeho šíře byla ovlivněna přístupem MOV k žákům. Obsahová stránka výuky odpovídala současné praxi v dané oblasti.

Vstupních motivačních metod bylo využíváno zřídka, motivace žáků byla spíše postavena na principu kladného hodnocení a pochvaly. Motivující pro žáky je i možnost opravy vlastních výrobků. Výsledky práce žáků a získané pracovní návyky byly pravidelně hodnoceny. Klasifikace žáků byla přiměřeně náročná a v rámci sledované skupiny objektivní, avšak způsoby prověřování znalostí žáků i četnost klasifikace nebyly jednotné. Přístupy jednotlivých MOV ve škole i ve středisku praktického vyučování v této části byly výrazně rozdílné. Kritéria pro uzavírání klasifikace za měsíční období nebyla jednoznačně stanovena. Do doby inspekce se vedení školy ani vedoucí SPV touto problematikou nezabývali, což svědčí o nefunkčnosti kontrolního systému školy a nejednotnosti metodického vedení MOV nadřízenými pracovníky.

Pracovní atmosféra v dílnách odborného výcviku byla ve sledované výuce klidná. Vztahy mezi mistry odborné výchovy a žáky byly založeny na vzájemném respektu, přátelštější byly vztahy mezi žáky a MOV nižší věkové kategorie. V oblasti rozvíjení komunikativních schopností žáků byly zjištěny rezervy. Od žáků nebyl vyžadován souvislejší slovní projev s důrazem na přesné používání odborné terminologie. Úroveň verbální a neverbální komunikace se u jednotlivých MOV lišila a pohybovala se v rozmezí nadprůměrné až pouze vyhovující.

Plánování a příprava odborného výcviku měly velmi dobrou úroveň. Personální zabezpečení v SOU je hodnoceno jako pouze vyhovující, v SPV - nadprůměrné. Psychohygienické podmínky výuky měly v SOU úroveň průměrnou, v SPV pouze vyhovující. Materiálně technické podmínky mají v obou subjektech nadprůměrnou úroveň. Organizace, formy a metody výuky byly průměrné. Oblast motivace a hodnocení žáků měla v SOU vyšší úroveň než v SPV a celkově je hodnocena jako průměrná. Oblast interakce a komunikace měla průměrnou úroveň.

Kvalita vyučování v odborném výcviku měla celkově průměrnou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Ve všech sledovaných hodinách (teoretické výuky a odborného výcviku) byly zaznamenány dobré interpersonální vztahy a pozitivní atmosféra. Rezervy byly konstatovány v oblasti materiálně-technického vybavení v teoretickém vyučování, používání existujících pomůcek a techniky a v oblasti průběžné motivace žáků a jejich aktivnějšího zapojování do vzdělávacího procesu, což se negativně projevuje v oblasti komunikace. Nedostatky v oblasti personální (u učitelů odborných předmětů a mistrů odborné výchovy) jsou do jisté míry objektivní a jsou spojeny s nezájmem absolventů SŠ a VŠ elektrotechnických oborů o práci v odborném školství.

Kvalita vzdělávání ve sledované oblasti je průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy zpracoval koncepci rozvoje školy v březnu 1997, v rámci konkurzního řízení na tuto funkci. Doplněk ke koncepci vypracovaný v lednu 1999, aktualizuje priority školy ve výchovně-vzdělávací činnosti a ekonomiky a provozu školy. V oblasti plánování je zpracován „Plán činnosti ve školním roce 2000/2001,“. Prioritou pro odborný výcvik v této oblasti je materiálně-technické zabezpečení výuky (součástková základna pro výuku). Snahou vedení SOU je postupné zajištění odborného výcviku všech žáků ve vlastních prostorách. Na začátku tohoto školního roku byly uvedeny do užívání dvě nové dílny v přistavěné části budovy školy, plánuje se přestavba prostoru bývalé svařovny na další dvě dílny pro schválené učební obory. Výuka ve všech povolených oborech probíhá v zásadě podle schválených učebních dokumentů a osnov. Drobné odchylky v plnění učebních osnov v teoretickém vyučování, zjištěné v průběhu inspekce, souvisí s nezcela vyhovujícím vybavením učeben výpočetní techniky jak po stránce kapacitní, tak i po stránce kvalitativní. Škola si zvolila ve studijním oboru Mechanik elektronik zaměření Organizační a výpočetní technika, aniž by měla ve výpočetní technice dostatečné zázemí. Kromě nedostatku konstatovaného výše (nedodržení osnov předmětu Výpočetní technika ve 2. ročníku), nejsou ve třetím a čtvrtém ročníku v rámci výběrového předmětu pro toto zaměření (Organizační a výpočetní technika) plánována žádná cvičení s PC a celá výuka se realizuje pouze teoreticky – čtyři hodiny ve třetím a pět hodin ve čtvrtém ročníku. Další nevýhodou problematizující kvalitu výuky ve zvoleném zaměření je aktuální personální stav ve škole. V letošním školním roce tyto výběrové předměty vyučuje jediný vyučující - předseda předmětové komise pro výpočetní techniku. V případě jeho absence není možné zajistit odborné suplování a hodiny odpadají, případně jsou nahrazeny jiným odborným předmětem. Například v době inspekce se ve třídě ME3A vyučovala 30. vyučovací jednotka výběrového předmětu namísto 52., dle počtu týdnů (13) a počtu vyučovacích hodin (4), tj. od začátku školního roku bylo realizováno pouze 58 % plánované výuky. Vedení školy vnímá tuto situaci a trvale směřuje požadavky na Úřad práce. Přesto nadále nabízí rodičům žáků zaměření na organizační a výpočetní techniku (i v letošním roce). Nutno říci, že pro toto zaměření je zájem veřejnosti značně vyšší než pro zaměření Mechanik elektronik - spotřební elektronika, které škola také nabízí. V oblasti plánování odborného výcviku převládá formální přístup, který spočívá v nevyužívání povolených úprav pro aktualizaci učiva a záznamu témat do povinné dokumentace bez ohledu na skutečně realizovanou činnost.

Plánování bylo v rámci sledované oblasti hodnoceno jako průměrné.

Organizování

Přenos kompetencí jednotlivých vedoucích pracovníků v oblasti řízení a kontroly vyplývá z Organizačního řádu školy, zpracovaného v září 2000. Zde jsou popsány i povinnosti třídních učitelů a mistrů odborné výchovy. Teoretické vyučování se realizuje zcela v budově SOU, Novovysočanská 48, Praha 10. Odborný výcvik je zajišťován zčásti v dílnách SOU, zčásti ve SPV, které je částí Odborného učiliště a Praktické školy, Praha 2, Vratislavova 6, 128 00 Praha 2. Pro SOU elektrotechnické, Praha 9 - Vysočany, SPV zajišťuje výuku odborného výcviku druhého a třetího ročníku učebního boru 26-53-H/001 Mechanik elektronických zařízení (JKOV: 26-86-2/00) na základě platné smlouvy. Ředitel školy jmenoval zástupkyni pro teoretické vyučování, zástupce pro odborný výcvik (statutární zástupce ředitele školy), výchovnou poradkyni, protidrogového koordinátora a předsedy předmětových komisí. Ve škole působí tři předmětové komise – pro elektro předměty, pro výpočetní techniku a pro všeobecně-vzdělávací předměty. Zápisy z jednání jednotlivých komisí byly předloženy. Na jednání komise pro výpočetní techniku, na které byl pozván i ředitel školy, byla projednávána nevyhovující situace ve vybavení počítačových učeben, následně byly zpracovány varianty řešení situace, o jejichž vhodnosti se aktuálně jedná. Zápisy z jednání komise všeobecně-vzdělávacích předmětů postrádají jakoukoliv informaci o problematice výuky českého jazyka, zejména v maturitním oboru. Jak bylo ČŠI zjištěno, ve skutečnosti vyučující Českého jazyka a literatury se přesto na svých jednáních situací v této oblasti zabývají a v rámci svých kompetencí ji řeší velmi dobře. V tomto smyslu je název komise *všeobecně-vzdělávacích předmětů* formální, jedná se o komisi předmětů přírodovědných a vedení školy má neúplné informace o uskutečněné práci v této předmětové komisi. Ředitel školy v tomto školním roce nevyučuje - neplní tím přímou vyučovací povinnost stanovenou NV č. 68 /1997 Sb., kterým se stanoví míra vyučovací povinnosti učitelů a míra povinnosti výchovné práce ostatních pedagogických pracovníků ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Naopak zástupkyně pro teoretické vyučování tuto povinnost překračuje, přičemž převyšující část úvazku (7 hodin) má hrazenou na základě uzavřené smlouvy. Takové čerpání mzdových prostředků a prostředků na provoz je neefektivní.

Výroční zpráva školy za rok 1999/2000 uvádí pravdivé údaje o činnosti SOU v souladu s požadavky uvedenými v § 17e odst. 2 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství ve znění pozdějších předpisů. V části *přehledné údaje o výsledcích vzdělávání žáků* se uvádějí počty úspěšných absolventů školy, které jsou ve srovnání s počty studujících překvapivě nízké, např.:

Druh zkoušky	Počet žáků v ročníku	Počet žáků ke zkouškám	Počet absolventů / v procentech
Závěrečné zkoušky	31	19	11 / 35,5 %
Maturitní zkoušky	28	11	9 / 32,1 %

Situace svědčí na jedné straně o potěšitelné snaze vyučujících zachovat úroveň požadavků na výstupech ze školy, na druhé straně však nastoluje otázku efektivity čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu. V neprospěch efektivity vypovídá skutečnost, že (jak uvádí samotná výroční zpráva) 10 žáků studijních oborů ukončilo studium bez složení maturitní zkoušky a 7 žákům učebních oborů bylo povoleno opakování ročníku (průměrný prospěch v rozmezí 3,33 až 4,00, problematické chování (2. nebo 3. stupeň), neomluvená absence). Stav

byl dále sledován na základě namátkové kontroly povinné dokumentace (katalogových listů) žáků třetích ročníků. Přestože tato dokumentace má nízkou vypovídací hodnotu (neuvádí jasné a přesné údaje o vzdělávací cestě žáka), bylo zjištěno, že situace je podobná i ve studijních oborech: ve dvou třídách studijního oboru studuje v tomto školním roce 8 žáků, kteří měli povolené opakování třetího ročníku s průměrným prospěchem 3,27 až 4,0 (u každého z nich 2x až 4x nedostatečný prospěch na konci školního roku). Kromě problematické efektivity využívání státních prostředků je z hlediska organizace a průběhu vyučování problematické i začlenění těchto žáků do nových tříd a dopad tohoto "příkladu" na další žáky - viz kvalita vyučování.

Vlastní areál SOU sestává z budovy pro teoretické vyučování, dílen pro odborný výcvik a venkovního hřiště, které zatím není z důvodů nedostatku finančních prostředků udržováno. Ve škole není tělocvična. Pitný režim je zajištěn nápojovým automatem na teplé a studené nápoje, stravování škola žákům i zaměstnancům zajišťuje dovozem hotových jídel vydávaných v jídelně. Sociální zařízení je na průměrné úrovni. Žáci prvních ročníků jsou na začátku studia zdarma vybaveni pro základními ochrannými pomůckami (pracovní obuv, montérky, rukavice). Školní řád (platný od 1. září 2000) obsahuje jako přílohu Úmluvu o právech dítěte. Postihuje práva a povinnosti žáků v teoretickém vyučování i v odborném výcviku a zásady omlouvání nepřítomnosti. Je zde zakotvena možnost žáků opustit o dvou delších přestávkách školu. Všichni rodiče žáci byly se školním řádem seznámeni, obzvláště podrobně žáci prvních ročníků. Příslušný zápis však nelze ve všech třídních knihách dohledat.

Vyučování v teoretickém vyučování začíná v osm hodin, pouze výjimečně (8 krát v lichém, 10 krát v sudém týdnu, maximálně dva dny pro jednu třídu) je zařazena nultá vyučovací hodina – od 7: 15. Po třetí vyučovací hodině je 20 minutová přestávka, po páté – půlhodinová polední přestávka. Délka ostatních přestávek je, s výjimkou dvou desetiminutových (po druhé a čtvrté vyučovací hodině), pětiminutová, po nulté hodině není přestávka zařazena vůbec. Přestože je kombinace nulté a první hodiny využita pro předměty, u kterých se preferuje dvouhodinový vyučovací blok (výpočetní technika, elektrická měření), skutečnost není v souladu s § 14 odst. 2 vyhlášky č. 354/1991 Sb., o středních školách, a zhoršuje, obzvláště v kombinaci s 5 min přestávkou po první hodině, psychohygienické podmínky výuky. Pětiminutová přestávka neumožňuje, vzhledem k organizaci vyučování (přesun žáků do jiných učeben a přecházení vyučujících), dostatečnou přípravu a to jak na straně vyučujících, tak i na straně žáků.

Délka pracovního dne v odborném výcviku odpovídá požadavkům vyhlášky č. 354/1991 Sb. Kontrolou harmonogramu pracovního dne v odborném výcviku (včetně přestávek) nebyly v oblasti psychohygieny zjištěny nedostatky. Žáci vyšších ročníků byli v případě jejich podílu na produktivní práci odměňováni v souladu s platnými právními předpisy. Ředitel školy stanovil v této oblasti jasná pravidla, která jsou uvedena ve Směrnici ředitele č. 2/1999 ze dne 6. ledna 1999. Středisko praktického vyučování se řídí Vnitřním předpisem pro odměňování žáků za produktivní práci ze dne 4. ledna 2000. Kontrolou výplatních listin žáků ČŠI zjistila, že tyto neobsahují všechny náležitosti účetního dokladu (ve škole i v SPV).

Všichni žáci SOU mají žákovské knížky, které se využívají jako primární zdroj informací směrem k rodičům. Průběžné hodnocení v teoretickém vyučování a v odborném výcviku však není důsledně využíváno, v odborném výcviku nejsou jednoznačně stanovena kritéria pro průběžnou (měsíční) klasifikaci. Rodiče mají možnosti získat informace od vyučujících jak na třídních schůzkách, tak i mimo ně využitím přímého kontaktu se školou. Tyto možnosti však využívají minimálně. Informační systém v teoretickém vyučování i v odborném výcviku je založen na informačních nástěnkách umístěných v příslušných úsecích. Důležité informace se předávají okamžitě.

Oblast organizování je v rámci orientační inspekce hodnocena jako pouze vyhovující.

Vedení a motivování pracovníků

Hodnocení pedagogických pracovníků a případné návrhy na úpravy v jejich osobním hodnocení jsou úkoly, které jsou (Organizačním řádem) delegovány na přímé nadřízené, tj. zástupce pro teoretické a praktické vyučování. Kritéria pro osobní hodnocení pracovníků nejsou v písemné formě vypracována a proto s nimi pracovníci nebyli seznámeni. Dle ředitele školy je výše osobního hodnocení pracovníků stanovována na základě ohodnocení kvality jejich práce. V praxi se změny v osobním ohodnocení provádějí spíše výjimečně. Například u MOV bylo s nástupem zástupce ředitele pro praktické vyučování stanoveno osobní hodnocení, které nebylo během dvou let jeho působení ve funkci změněno. Pružným mechanismem pro motivování pracovníků jsou odměny, které jsou vypláceny zaměstnancům v červnu a prosinci kalendářního roku a jsou cílené (ke splnění určitého úkolu).. V úseku teoretického vyučování byly v červnu 2000 navrženy odměny za estetický vzhled učeben, u mistrů OV- za vybavení a uspořádání jednotlivých dílen. Finanční prostředky na odměny pocházejí z vedlejší hospodářské činnosti školy. SOU vykázalo za rok 1999 zisk ve výši

133 391,- Kč (byl jako celek přesunutý do fondu odměn - Výroční zpráva o hospodaření za rok 1999). Hodnocení MOV probíhá v dvouletém intervalu, toto však nebylo ČŠI doloženo ani jako interní směrnice školy ani prostřednictvím písemných hodnocení MOV.

Personální situace ve škole není v letošním školním roce jednoduchá, komplikace nastaly odchodem kvalifikovaného pracovníka oboru elektro a obtížným získáváním jazykářů. V oblasti výpočetní techniky je obecně velmi problematické získat náhrady za odcházející učitele či mistry odborné výchovy. Vedení školy se snaží proto motivovat pracovníky, které má k dispozici. Jeden z věkově perspektivních pedagogů studuje druhým rokem doplňkové pedagogické studium, ostatní mají možnost výběru školení či odborné literatury, která je dle finančních možností školy zakoupena.

Vedení a motivování pracovníků má průměrnou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Hospitační činnost v úsecích teoretického a praktického vyučování je delegována na zástupce ředitele. V teoretickém vyučování byly předloženy pouze hospitační záznamy z letošního školního roku, starší nejsou uschovávány a proto nelze vysledovat zpětnou vazbu tj. dopad závěrů z hospitací na další řídicí činnost vedoucích pracovníků. U některých předložených záznamů chyběl podpis vyučujícího. Kontrolní činnost ředitele školy má těžiště v oblasti hospodářské. Kromě předložených hospitací v teoretickém vyučování se prokazatelně zúčastňoval i kontrolní činnosti v úseku praktického vyučování. Písemné zápisy o projednání výsledků kontrolní činnosti však nebyly předloženy s odůvodněním, že je upřednostňováno ústní jednání. Záznamy z porad na různých úrovních neobsahují informace o využití kontrolních zjištění o kvalitě výchovně-vzdělávacího procesu.

Kontrolní činnost v odborném výcviku (zástupce ředitele a vrchního mistra) byla zaměřena na vyplňování denníků odborné výchovy a plnění témat dle schváleného časového rozpisu. Tato činnost byla doložena zápisy (17) o kontrole v tomto školním roce. Za předchozí období nebyla kontrolní činnost doložena. S kontrolními zjištěními byli kontrolováni MOV prokazatelně seznámeni. Protože zjištěné nedostatky vedení školy nevyužilo k přijetí opatření a neprojevíly se ani v ohodnocení pracovníků, vyvstává otázka o efektivitě kontrolní činnosti vedení školy. O nedůsledné kontrolní činnosti svědčí i nejednotnost v oblasti hodnocení a klasifikace žáků u jednotlivých MOV. Ve středisku praktického vyučování jsou vedoucí pracovníci v denním styku s MOV, ale písemné záznamy o kontrolní činnosti nejsou vedeny. Průběžné sledování kvality pedagogické práce není prováděno. (Vzhledem k tomu, že SPV je

součástí jiného subjektu výchovy a vzdělávání, směřovala činnost ČŠI v této oblasti k získání informací o způsobu sjednocení výchovně-vzdělávacího procesu žáků, konajících praktické vyučování ve vlastní škole a v SPV.)

V rámci inspekční činnosti prováděla ČŠI i externí kontrolu povinné dokumentace - katalogových listů (KL), třídních knih a osobní dokumentace žáků třetích ročníků. Dle klasifikačních archů v třídních knihách není v některých předmětech prováděno průběžné hodnocení, např. v době inspekce v klasifikačním archu ve třídě ME3A chybělo u všech žáků hodnocení v předmětech Elektronika, Český jazyk, Občanská nauka a Fyzika. Přestože je dle slovního ujištění kontrola katalogových listů běžně prováděna, byly zjištěny nedostatky v zavedeném způsobu vedení - opravy zabílením, neúplné údaje, v jednom případě i nejednoznačné údaje o hodnocení chování žáka na konci školního roku (přední strana KL - 3.stupeň, zadní strana KL s uvedením známek v jednotlivých předmětech - 2.stupeň).

Kvalita kontrolní činnosti v rámci orientační inspekce je hodnocena jako pouze vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Vedení školy se zaměřilo na dostavbu a přestavbu areálu dílen pro odborný výcvik, tak aby škola byla v této oblasti plně soběstačná. Na straně druhé podcenilo potřebu inovace výpočetní techniky a tím nevytvořilo dostatečně kvalitní podmínky pro vzdělávání žáků oboru Mechanik elektronik (zaměření organizační a výpočetní technika), přesto toto zaměření nadále nabízí a realizuje. Kompetence řídicích pracovníků jsou rozděleny, jejich dodržování však nese určité rysy formality. Organizace vyučování v teoretické výuce neodpovídá požadavkům závazných právních předpisů. Informační systém je vzhledem k učitelům a žákům (a jejich zákonným zástupcům) dostatečně propracovaný, avšak ne vždy důsledně využíván. Výroční zpráva uvádí pravdivé údaje, tyto však nejsou dostatečně využívány jako zdroj pro sebehodnocení a nemají dopad na řízení školy. Ve škole je vytvořen systém pro hmotnou motivaci pracovníků, chybí však jednoznačná písemná kritéria pro osobní ohodnocení. Lidský potenciál školy je motivován spíše v oblasti konkrétních úkolů pro mimořádné odměny. Kontrolní činnost je prováděna formálně, chybí jednoznačná koncepce, nelze dohledat a prokázat její dopad na z kvalitnění práce jednotlivých pracovníků.

Oblast řízení je hodnocena jako pouze vyhovující.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 14 395/99-21, s účinností od 1. dubna 1999
- Výkaz o středním odborném učilišti, učilišti podle stavu ke 30. září 2000
- Dohoda mezi ředitelem SOU a ŠÚ pro Prahu 9 o maximálním počtu nových tříd a žáků SOU ze dne 1. listopadu 1999
- Učební dokumenty a učební osnovy pro:
- Český jazyk a literaturu - č.j. 25625/99-22 pro studijní obory a č.j. 25625/99-22 pro tříleté učební obory SOU
- Obor Mechanik elektronik - č.j. 22 337/96-23, s platností od 1. září 1996 počínaje prvním ročníkem

- Obor Mechanik elektronických zařízení - č.j. 14 856/97-12, s platností od 1. září 1997 počínaje prvním ročníkem
- Obor nástavbového studia Elektrotechnika - č.j. 14 049/95-23, s platností od 1. září 1995 počínaje prvním ročníkem
- Smlouva o zajištění praktického vyučování uzavřena na základě § 22 odst. 3 zákona č. 29/1984 (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů ze dne 18. 12. 1997 včetně Dodatku č. 2 ze dne 30. 8. 2000
- Vnitřní předpis pro odměňování žáků za produktivní práci ze dne 4. 1. 2000 (pro SPV) a Směrnice ředitele č. 2/1999 ze dne 6. 1. 1999 (pro SOU)
- Koncepce rozvoje SOUE (26. 3. 1997) a Doplněk koncepce (leden 1999)
- Plán činnosti ve školním roce 2000/2001
- Organizační řád a Školní řád platné od 1. 9. 2000
- Dílenský řád (pro SPV)
- Metodický pokyn pro činnost MOV (pro SOU)
- Výroční zpráva o činnosti za rok 1999/2000 a Zpráva o hospodaření za rok 1999
- personální dokumentace pedagogických pracovníků v SOU a mistrů OV v SPV
- rozvrhy teoretického vyučování pro sudý a lichý týden a harmonogram pro odborný výcvik
- seznam pedagogických pracovníků a výše jejich úvazků
- deníky evidence odborného výcviku, tematické plány OV a jednotný tematický plán SPV
- hospitační záznamy vedení školy a záznamy z kontrolní činnosti, zápisy z porad a tematické plány výběrového předmětu Organizační a výpočetní technika (3., 4. roč.)
- Interní dokumentace ČŠI - tabulky, hospitační záznamy

ZÁVĚR

Česká školní inspekce při celkovém hodnocení Středního odborného učiliště elektrotechnického, Novovysočanská 48/280, Praha 9 - Vysočany dospěla k názoru, že nedostatky v řídicí práci (viz kapitoly Organizování a Kontrolní mechanismy) podstatným způsobem ovlivnily podmínky a průběh vzdělávání v odborných předmětech, sledovaných v rámci orientační inspekce, realizaci deklarovaných učebních plánů v oblasti výpočetní techniky, zabezpečení výběrového předmětu u studijního oboru Mechanik elektronik.

Rozhodnutí ředitele školy při výkonu státní zprávy ve školství dle § 3 odst. 1) a 2) zákona č. 564/1990 Sb., o státní zprávě a samosprávě ve školství ve znění pozdějších předpisů (o opakování ročníku, o využití výsledků hospodaření), zpochybňují efektivitu využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Celkově je činnost Středního odborného učiliště elektrotechnického, Novovysočanská 48/280, Praha 9 - Vysočany ve sledované oblasti hodnocena jako pouze vyhovující.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Jarmila Maslarovová
Členové týmu	Mgr. Milena Remešová
	Ing. Jan Kosek

Externí spolupracovník ČŠI Miloslav Agulár

V Praze dne 15. prosince 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20.prosince. 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Zdeněk Svěchota

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti dílčí školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	01-01-16	010 61/01-3005
Zřizovatel	01-01-16	010 62/01-3005

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
01-01-04	14/01	Připomínky byly podány.